

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

Relationship between administrator's role and teacher's participation in schools
under Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Area Office 2

พัฒนธิดา หอมฤทธิ¹ และ วรณนรี ปานศิริ²

Patthita Homrit¹, and Wannaree Pansiri²

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์^{1,2}

College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin ^{1,2}

*Corresponding author, email: Patthitapan@gmail.com

Retrieved 16-01-2024: Revised; 13-02-2024: Accepted: 31-07-2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 และ 3) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำนวน 289 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 1 ชนิด คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ บทบาทด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รองลงมาได้แก่ บทบาทด้านการตัดสินใจ และบทบาทด้านสารสนเทศ

2. การมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

องค์ความรู้จากงานวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของครู ในสถานศึกษา เป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้พัฒนาการมีส่วนร่วมของครูต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน; การมีส่วนร่วมของครู; สหสัมพันธ์

Abstract

This article aimed to study (1) the level of administrators' roles under Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Office Area 2, (2) the level of teachers' participation in schools under Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Office Area 2, and (3) the relationship between administrators' roles and teachers' participation in schools under Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Office Area 2. The sample was 289 teachers in schools under Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Office Area 2. They were selected by stratified random sampling. The instrument for collecting data was a rating scale questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The research results were found as follows:

1.The role of administrators under Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Office Area 2 is at a high level. When considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level. The average values are arranged from highest to lowest as follows: role in interpersonal relations, followed by decision-making roles, and information roles.

2.Teachers' participation under Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Office Area 2 is at a high level. When considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level. Sorted by average as follows: participation in decision-making, participation in receiving benefits, participation in operation, and participation in evaluation.

3.The administrators' roles are significantly related to teachers' participation under Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Office Area 2 at the 0.01 level.

The knowledge from this research can be used as information for developing the role of administrators in relation to teacher participation in schools. It is a body of knowledge that can be used to develop teacher participation in the future.

Keywords: 1. administrator' s role; 2 teacher's participation; 3 correlation coefficient

บทนำ

การบริหารเป็นกระบวนการที่มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ปัจจัยที่จะส่งผลให้การบริหารองค์การประสบความสำเร็จได้นั้นมีหลายปัจจัย ดังเช่น การตัดสินใจ การสร้างแรงจูงใจ การใช้ภาวะผู้นำ รวมถึงการแสดงบทบาทของผู้บริหารที่จะส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการบริหารด้วย (อชิรญาณคชบาล, 2561)

ทั้งนี้ บทบาทผู้บริหารเป็นผู้นำการสั่งการมีหน้าที่ในการสั่งการให้กับทุกฝ่ายทุกหน่วยงานสามารถดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมีรูปแบบในการทำงาน และมอบงานให้กับบุคลากรอย่างเหมาะสม เป็นผู้จัดหาสิ่งต่างๆในการดำเนินงาน จะต้องหาทรัพยากรจากแหล่งต่างๆเพื่อมาดำเนินงานในองค์กร ทรัพยากรนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างมากการดำเนินงานในสถานศึกษานั้นผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นบุคคลสำคัญบุคคลหนึ่งที่จะทำให้การบริหารงานของสถานศึกษาประสบความสำเร็จผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นผู้นำของ บุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้ความพยายาม ความสามารถทางด้านการบริหาร การศึกษา และการบริหารด้านต่าง ๆ เป็นอย่างมากในการปฏิบัติหน้าที่ในการประสานงาน ประสาน ความคิด การสร้างขวัญกำลังใจ การสร้างแรงจูงใจให้กับครูผู้ร่วมงานให้มีความร่วมมือ ร่วมใจ มีความพึงพอใจและมีความรักใคร่สามัคคีในหมู่คณะในการปฏิบัติงานทุกอย่าง เพื่อไปสู่จุดหมายของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการบริหารงานในสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเลือกใช้ บทบาทของผู้บริหารให้เหมาะสม ซึ่ง มินทซ์เบิร์ก (Mintzberg, 2013) ได้กล่าวถึงบทบาทที่ผู้บริหาร ต้องปฏิบัติมี 10 ประการซึ่งสามารถจัดรวบรวมได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ บทบาทด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal role) บทบาทด้านสารสนเทศ(Informational role) และบทบาทด้านการตัดสินใจ (Decisional role)

ในปัจจุบันภาพรวมของระบบการศึกษาการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นยังไม่เหมาะสม และขาดความคล่องตัว เนื่องจากระบบการบริหารจัดการศึกษาของไทยยังมุ่งเน้นการบริหาร ตามกฎระเบียบมากกว่าการบริหารเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายและยังไม่เชื่อมโยงกับการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบตามหลักธรรมาภิบาล การแสดงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ชัดเจนในทางปฏิบัติ ทำให้การบริหารสถานศึกษาอยู่ในกรอบของระเบียบและกฎหมาย อีกทั้งการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย ส่งผลให้เกิดความสูญเปล่าและความไม่มีประสิทธิภาพของระบบการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งกระบวนการทางการศึกษา ระบบบริหารจัดการมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการนำปัจจัยหรือทรัพยากรป้อนเข้ากระบวนการผลิตให้ได้ผลผลิตตามต้องการนั้น ตัวบ่งชี้ที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนให้การดำเนินการต่างๆ ของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ แต่จากการศึกษาปัญหาด้านบทบาทของผู้บริหาร พบว่ายังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจโดยผลการติดตามประเมินผลการบริหารและการจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่าการแสดงบทบาทของผู้บริหารในด้านสารสนเทศในตัวชี้วัดสถานศึกษาที่มี

ระบบการบริหารจัดการที่เป็นดิจิทัล อยู่ในระดับดีมาก ในขณะที่ตัวชี้วัดอื่นๆ อยู่ในระดับดีเยี่ยม แสดงว่าใน ตัวชี้วัดนี้ผู้บริหารต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้สามารถแสดงออกในบทบาทด้านนี้มากขึ้น ซึ่งผลของการแสดง บทบาทต่างๆ พบว่าการวางแผนส่วนใหญ่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดนโยบาย และแนวทางการ ดำเนินงานเป็นหลัก ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมของครูอย่างกว้างขวางและเพียงพอ

สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยน รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาใหม่ โดยใช้การบริหารแบบ มีส่วนร่วม เพื่อให้ สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 และ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่ เน้นการบริหารสถานศึกษาให้เป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพต่อสถานศึกษาและ ผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมนี้เป็นการส่งเสริมความร่วมมือกันในการบริหารงาน ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับบุคลากรในสถานศึกษา เป็นการ เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการ บริหารงานร่วมกัน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) มีส่วนร่วมการดำเนินการ (Implementation) มีส่วนร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์ (Benefits) และมีส่วนร่วมประเมินผล (Evaluation) เพื่อการพัฒนสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนอกจากนี้แล้วการบริหารงาน แบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษายังเป็นกระบวนการบริหารที่ทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้สึกที่ดีมี โอกาสได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานใน สถานศึกษาทำให้งานมีความสำเร็จอย่าง รวดเร็ว ถูกต้อง ตรงเวลา ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับ มอบหมาย (Cohen & Uphoff, 2013) เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษาและผู้เรียนตามเป้าหมายของการ บริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การมีส่วนร่วมในการบริหารในสถานศึกษามีความสำคัญที่ผู้บริหารจำเป็นจะต้องแสดงบทบาทของ การมีส่วนร่วมมาใช้ควบคู่กับการบริหารสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ร่วมมือกันทำงานเพื่อให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2557) ที่กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการปฏิบัติงาน ทั้งด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนปฏิบัติงาน ตลอดจนการ ประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือ แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการบริหารงานในสถานศึกษา นอกจากนี้ การให้ความสำคัญของ การ บริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ เกิดความเข้าใจกันในการปฏิบัติงาน ลดความเหลื่อมล้ำ ภายในสถานศึกษา เปิดกว้างทางความคิดนำไปสู่การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูและ บุคลากร ทางการศึกษา ได้ระดมความเห็นและอภิปรายร่วมกันเพื่อให้ได้ความคิดที่ดีนำไปใช้ในการ ปฏิบัติงานมากกว่าการคิดเพียงผู้เดียวและยังเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์การทำงานร่วมกันสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันลดการต่อต้านให้น้อยลงเกิดการยอมรับมาก ขึ้นส่งผลให้มีผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นตลอดจนผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น บทบาทของผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ที่สามารถเป็นสิ่งที่สนับสนุนเป็นแรงผลักดันในการดำเนินงานในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลที่ต้องอาศัยความเข้าใจและความคิดเห็นที่ตรงกันในการมีส่วนร่วม ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ สามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ให้เกิดมาตรฐาน มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของบทบาทของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
3. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

บทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีความสัมพันธ์กัน

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร

บทบาทของผู้บริหาร (วิจิตร เกตุชา, และคมเพชร ฉัตรศุภกุล, 2560) หมายถึง การแสดงออกถึงพฤติกรรมในการบริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีวิจารณญาณและความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาทุกด้านสามารถดำเนินไปโดยบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

การรับรู้ถึงบทบาทของผู้บริหารขึ้นอยู่กับธรรมชาติของภาระงาน ความคาดหวังของผู้ใต้บังคับบัญชา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายนอกในขณะที่บรรทัดฐานและความเชื่อ

เกี่ยวกับผู้นำยังคงเหมือนเดิม จึงอาจทำให้เกิดความขัดแย้งในบทบาทของผู้บริหารที่อาจทำให้ประสิทธิภาพขององค์การลดลง (Yukl, 2006) ดังนั้น บทบาทของผู้บริหารเป็นพฤติกรรมที่สำคัญและจำเป็นยิ่งต่อความสำเร็จขององค์การที่จะช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จ และเกิดการร่วมมือจากทุกฝ่ายในการปฏิบัติงานในโรงเรียน

มินทซ์เบิร์ก (Mintzberg, 2013) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารที่สำคัญต่อการบริหารว่าสามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ใหญ่ ๆ คือ บทบาทระหว่างบุคคล (interpersonal roles) บทบาทด้านสารสนเทศ (informational roles) และบทบาทด้านการตัดสินใจ (decisional roles) ดังนี้

บทบาทระหว่างบุคคล (interpersonal roles) เป็นบทบาทด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ประกอบด้วย บทบาทย่อย ได้แก่ 1) บทบาทตามตำแหน่ง (figurehead) หมายถึง การทำหน้าที่ประจำวันต่างๆ ตามระเบียบ กฎหมาย หรือตามที่สังคมกำหนด เช่น การต้อนรับแขกขององค์กร ลงนามในเอกสารตามกฎหมาย เป็นต้น 2) บทบาทผู้นำ (leader) หมายถึง ความรับผิดชอบสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นการทำงานของพนักงาน รับผิดชอบในการจัดหาคน ฝึกอบรม และงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ และ 3) บทบาทการสร้างสัมพันธภาพ (liaison) หมายถึง การสร้างเครือข่ายภายในและภายนอกเพื่อการกระจายข้อมูลให้ทั่วถึง

บทบาทด้านสารสนเทศ (informational roles) เป็นบทบาทด้านการกระจายและส่งผ่านข้อมูล ประกอบด้วย บทบาทย่อย ดังนี้ 1) บทบาทผู้ติดตามประเมินผล (monitor) เป็นการติดตามเลือกรับข้อมูลเพื่อเข้าใจความเคลื่อนไหวของการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนและสิ่งแวดล้อม 2) บทบาทผู้กระจายข้อมูล (disseminator) เป็นบทบาทส่งผ่านข้อมูลไปยังครูในโรงเรียน บางข้อมูลก็เกี่ยวกับข้อเท็จจริง บางข้อมูลเกี่ยวกับการแปลผลและรวบรวมความแตกต่างกันที่เกิดขึ้น 3) บทบาทของโฆษก (spokesperson) เป็นการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานภายนอก เกี่ยวกับแผนงาน นโยบาย กิจกรรม และผลงานของโรงเรียน เช่น เป็นผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรม

บทบาทด้านการตัดสินใจ (decisional roles) เป็นบทบาทหน้าที่ตัดสินใจในการดำเนินงานของโรงเรียนประกอบด้วยบทบาทย่อย ดังนี้ 1) บทบาทผู้ประกอบการ (entrepreneur) เป็นการหาโอกาสและริเริ่มสิ่งใหม่ๆ เช่น การปรับปรุงโครงการ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการออกแบบโครงการ โดยการจัดให้มีการทบทวนและกำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนาโปรแกรมใหม่ๆ 2) บทบาทผู้จัดการความสงบเรียบร้อย (disturbance handler) เป็นความรับผิดชอบแก้ไขการดำเนินงานเมื่อโรงเรียนเผชิญกับความไม่สงบเรียบร้อย โดยการทบทวนและกำหนดกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับความไม่สงบและวิกฤติการณ์ในโรงเรียน และ 3) บทบาทผู้จัดสรรทรัพยากร (resource allocator) เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ในโรงเรียน เช่น การตัดสินใจและอนุมัติในเรื่องสำคัญต่างๆ เช่น การจัดลำดับ และอนุมัติงบประมาณ และจัดการเกี่ยวกับการทำงานของครู และ 10) บทบาทผู้ต่อรอง (negotiator) เป็นความรับผิดชอบในการเป็นตัวแทนต่อรองในเรื่องสำคัญของ เช่น มีส่วนร่วมในการทำนิติกรรมกับคู่สัญญา หรือการต่อรองกับผู้จัดจำหน่าย (suppliers)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม (สรารุณี คงสุข, 2564) หมายถึง การที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในงานทุกฝ่าย สร้างความร่วมมือของกลุ่มคนทุกกลุ่มเข้ามาทำงานร่วมกันให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมดำเนินการ การมีส่วนร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมประเมินผล

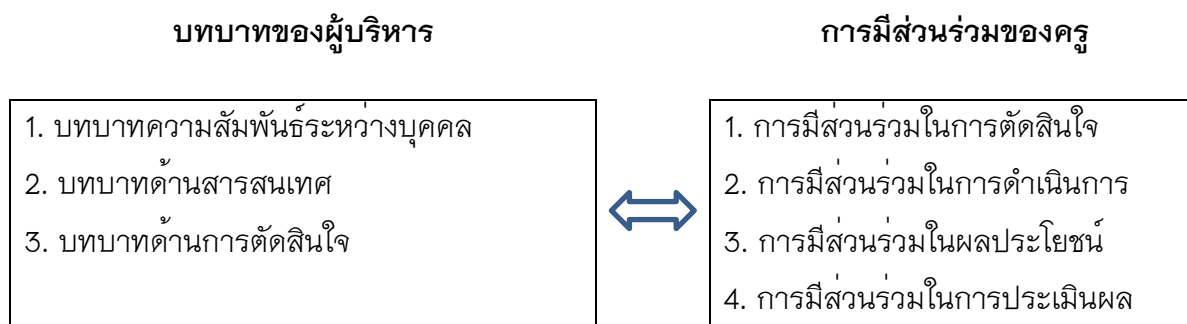
การมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ทำให้เกิดความสามัคคี และบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ครูสามารถนำเอาประสบการณ์ ความรู้และทักษะมาใช้ในการบริหารเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ดียิ่งขึ้น

โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff อ้างถึงใน สรารุณี คงสุข, 2557) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนทำประโยชน์ หรือกิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่การมีส่วนร่วมในตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยประสิทธิผลขึ้นอยู่กับการรวมพลังของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์การนั้นในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย

ในการวิจัยครั้งนี้ องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารของ ยุคัล (Yukl, 2006) ฮิทท์, ไอร์แลนด์ และฮอสคิสสัน (Hitt, Ireland & Hoskisson, 2007) คูเปอร์ (Kuper, อ้างถึงใน ประวิทย์ มั่นปาน, 2559) มินท์ซ์เบิร์ก (Mintzberg, 2013) ฟาร์เรนและเคย์ (Farren & Kaye อ้างถึงใน วาสนา บุระพา, 2557) ประทวน บุญรักษา (2555) และวลิชฐ์พล รอบจังหวัด (2565) ที่จำแนกบทบาทของผู้บริหารเป็น 3 องค์ประกอบคือ บทบาทระหว่างบุคคล (interpersonal roles) บทบาทด้านสารสนเทศ (informational roles) และบทบาทด้านการตัดสินใจ (decisional roles) และแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ สแวนส์เบิร์ก (Swansburg อ้างถึงใน รัชณี ภูสุวรรณ์, 2557 : 34) แอนโทนี (Anthony อ้างถึงใน สรารุณี คงสุข, 2564 : 29) ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2555) 1) โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff อ้างถึงใน สรารุณี คงสุข, 2557) จันทราณี สงวนนาม (2551) พิมพ์พิชญ์สุภายอง (2563) สรารุณี คงสุข (2564) และสุธาวิ กลิ่นอุบล (2562) ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ประชากร คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำนวนทั้งหมด 1,041 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำนวน 289 คนตามสูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 1 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร สร้างจากแนวคิดของ มินท์เบิร์ก (Mintzberg, 2013) และแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครู สร้างจากแนวคิดของ โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff) มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 รวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งไปยังโรงเรียนที่มีกลุ่มตัวอย่างแล้วไปรับด้วยตนเอง ระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2566 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับของบทบาทของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X_1)	4.35	0.57	มาก
สารสนเทศ (X_2)	4.23	0.67	มาก
การตัดสินใจ (X_3)	4.26	0.66	มาก
เฉลี่ย	4.28	0.57	มาก

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ บทบาทด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X_1) ($\bar{X} = 4.35$, $SD = 0.57$) รองลงมาได้แก่ บทบาทด้านการตัดสินใจ (X_3) ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.66$) และบทบาทด้านสารสนเทศ (X_2) ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.67$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

การมีส่วนร่วมของครู	$\bar{X}$	SD	ระดับ
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Y_1)	4.30	0.58	มาก
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Y_2)	4.23	0.59	มาก
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Y_3)	4.26	0.66	มาก
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Y_4)	4.19	0.66	มาก
เฉลี่ย	4.25	0.51	มาก

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.58$) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.66$) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.59$) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 4.19$, $SD = 0.63$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

บทบาทของผู้บริหาร	การมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา				
	(Y ₁)	(Y ₂)	(Y ₃)	(Y ₄)	(Y)
1. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X ₁)	0.313**	0.664**	0.670**	0.517**	0.666**
2. สารสนเทศ (X ₂)	0.360**	0.763**	0.860**	0.643**	0.810**
3. การตัดสินใจ (X ₃)	0.343**	0.758**	0.772**	0.617**	0.767**
บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน	0.375**	0.807**	0.853**	0.658**	0.830**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา โดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.830 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดังนี้

1. ด้านที่ 2 บทบาทของผู้บริหาร ด้านสารสนเทศ (X₂) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา (Y) ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.810 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. ด้านที่ 3 บทบาทของผู้บริหาร ด้านการตัดสินใจ (X₃) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา (Y) ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.767 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ด้านที่ 1 บทบาทของผู้บริหาร ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X₁) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา (Y) ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.666 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าในฐานะที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการต่างๆ ทั้งการแสดงบทบาทของนักวางแผน มีบทบาทในการพัฒนาครูและบุคลากรให้พร้อมในการรับมือการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งผู้บริหารส่วนใหญ่ได้เรียนรู้ในหลักสูตรการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโท จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ

วางแผนงานของสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ของสถานศึกษา รวมถึงการผ่านการสอบคัดเลือกจึงสามารถแสวงหาวิธีการเพื่อปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาให้ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ การปฏิบัติตามระเบียบข้อกฎหมาย ป้องกันการกระทำผิดวินัยของครู และนักเรียน ป้องกันและแก้ไขความขัดแย้งของครูและบุคลากร การจัดระบบความปลอดภัยในการทำงานในสถานศึกษา และรับฟังความคิดเห็นจากครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาตามบริบทได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ คงสมบูรณ์ กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา และภัทรกร ปุยสุวรรณ (2560) ที่ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยของ เบญจวรรณ ช่อชู และพร้อมพิไล บัวสุวรรณ (2563) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขต ดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเบญจพร สุคนธร (2565) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

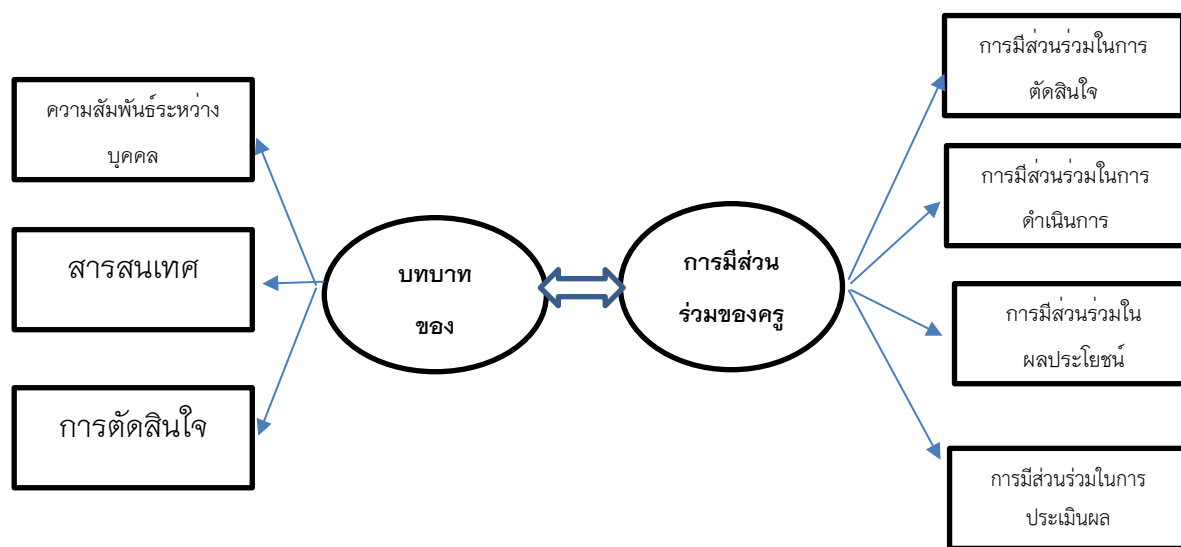
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้เกิดความสามัคคี และบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำเอาประสบการณ์ ความรู้และทักษะมาใช้ในการบริหารเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ดียิ่งขึ้น ดังที่ เมตต์ เมตการุณจิต (2553) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมว่าเป็นการสร้างบรรยากาศในการทำงานแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและรับผิดชอบ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรา ผลศรัทธา และสุเทพ ลิ้มอรุณ (2560) ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรวุฒิ คงสุข (2564) ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรบมิชชันนารี ประจำอำเภอสังขละบุรี จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรบมิชชันนารี ประจำอำเภอสังขละบุรี จังหวัดชายแดนภาคใต้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ เพิ่มพร นพพวงษ์ และคณะ

(2565) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ของบทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณอยู่ระหว่าง 0.313 – 0.860 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน ในการตัดสินใจในการแก้ปัญหา มีส่วนร่วมรับผิดชอบดำเนินโครงการ ร่วมรับผลประโยชน์จากการปฏิบัติงาน และร่วมประเมินผลโครงการและการดำเนินงานต่างๆ ทั้งนี้ผู้บริหารมีการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานตามนโยบาย ชักจูง ให้กำลังใจเพื่อให้ครูได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานในทิศทางที่ถูกต้อง ส่งเสริมและกระตุ้นให้การดำเนินงานไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ลัดดาวัลย์ คงสมบูรณ์ กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา และภัทรกร ปุยสุวรรณ (2560) ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครอง และครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ มนตรา ผลศรัทธา และสุเทพ ลิ้มอรุณ (2560) ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และสอดคล้องกับสราวุฒิ คงสุข (2564) ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพ ประจำอำเภอสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพ ประจำ อำเภอสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งให้เห็นว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันทางบวก ซึ่งผลการวิจัยสามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ดังนี้



สรุป

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทรบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ได้ข้อค้นพบว่าตัวแปรทั้งสองมีอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่าเป็นไปตามทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อค้นพบนี้ผู้บริหารควรแสดงบทรบาทในด้านต่างๆ ให้ชัดเจนก็จะช่วยให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 บทรบาทของผู้บริหารโรงเรียนด้านสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะด้านสารสนเทศ เพื่อให้มีความสามารถด้านส่งเสริมการแบ่งปันและการกระจายข้อมูลสารสนเทศทั้งภายในและภายนอกองค์กร และมีความสามารถในการเป็นผู้นำเสนอสารสนเทศเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนจะได้แสดงออกถึงบทรบาทในด้านนี้ได้ดีขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ ในเรื่องนี้ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรมีคำสั่งแต่งตั้งครูให้มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมากขึ้น รวมถึงการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลในการแก้ไขปัญหาของโรงเรียน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างบทรบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้บริหารโรงเรียน

ควรแสดงออกถึงบทบาทในด้านต่างๆ ที่จะทำให้การมีส่วนร่วมของครูเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสารสนเทศที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมากกว่าบทบาทด้านอื่นๆ ก็จะช่วยส่งเสริมให้การมีส่วนร่วม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบของการสร้างการมีส่วนร่วมของครู สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 และเขตอื่นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 และเขตอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐนันท์ เล็กมาก และรัตนา กาญจนพันธ์. (2564). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 10. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(3), 56–69.
- เบญจพร สุคนธร. (2565). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 [วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก].
- เบญจวรรณ ช่อชู และพร้อมพิไล บัวสุวรรณ. (2563). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารครู ศาสตรปรัทัศน์*, 7(2), 162–174.
- เพิ่มพร บุพพวงษ์, สมชาย ประเสริฐศรี, นัยนา บุพพวงษ์, วรินทร์ เกลิมโนม, ปิติโชค จันทร์หนองไทร และ กษมา สุขุมาลจันทร์. (2565). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาการศึกษา. *คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ*.
- มนตรา ผลศรีทศา และสุเทพ ลีมอรุณ. (2560). พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 7(2), 738–751.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ. บุค พอยท์.
- ลัดดาวัลย์ คงสมบุญ, กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา และภัทรกร ปุยสุวรรณ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่าง บทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 28(3), 57–63.

สรารุณี คงสุข. (2564). *บทบาทของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา].

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. (2565). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566*.

เอกราช ล้อแก้ว และสมใจ สืบเสาะ. (2565). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนไชยราชช่วงแรก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1*. *Journal of Administrative and Management Innovation*, 10(1), 76–86.

Mintzberg, H. (2013). *Simply Managing: What Managers Do and Can Do Better*. New York: Harper & Row.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.